

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristo stopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši

Državnopravni program in Slovenci.

Meseca septembra lanskega leta je bil na Dunaji nekak shod, pri katerem so se bili udeležili zastopniki konservativno-federalistične stranke. Kolikor je nam znano, od slovenske strani nikdo nij bil poslan ali prostovoljno šel k temu shodu.

Ta zbor se je zedinil o državno-pravnem vprašanju in se zedinil o nekaterih točkah, katere so bile potem kot program „državnopravne avstrijske stranke“ po časnikih razglase, in sicer najprej v graški „Tagespošti“ in še le potem popravljen v „Vaterlandu“. Tudi mi smo v svojem listu ta program omenili, ker se nam je vsakako važen zdel kot izjava nemške konservativno-federalistične stranke. Da bi pa ta program za nas Slovence kedaj mogel veljaven biti, to se nam niti sanjalo nij.

Na enkrat beremo na svoje začudenje v „Slov. Gospodarji“: „Mi štajerski Slovenci se hočemo krepko držati državno-pravne stranke nemških sodeželanov.“ Tudi „Novice“ kličejo volilce k prihodnjim direktnim volitvam pod praporom „državnopravne stranke.“

En del slovenskih listov je tedaj pustil narodni program in hoče na mestu tega Slovincem vsiliti po vsem drugi, **nenarodni**, pri kovanju katerega niti eden slovenski zastopnik nij bil navzočen. Nobe-nemu časniku ne moremo braniti, da si kuje svoje programe, jih zagovarja in brani; torej tudi „Slov. Gosp.“ in „Novice“ lahko, kolikor jim drago, koristi programa državno-pravne stranke poudarjajo in res očitno smejo ta program izrekati.

Vse drugo pa je, kdo izmed Slovencev

stoji na strani tega programa, kateri slovenski zastopniki, katera društva so ga sprejeli, da „Slov. Gosp.“ tako odločno reče: Mi štajerski Slovenci se bomo držali tega programa in tudi „Novice“ blizu enako govore.

Na to vprašanje se odgovor prav kratko glasi: Dozdaj niti narodna večina kranjskega deželnega zbora, niti deželni poslanci goriški, niti štajersko-slovenski, niti tržaški, niti koroški, niti istriški nijso programa državno-pravne stranke prejeli.

Dozdaj je kljub izjavam „Slov. Gospodarja“ in „Novice“ za vse Slovence veljaven še zmirom samo **narodni** program, katerega prva točka je zedinjenje vseh Slovencev. Nasproti pa II. točka državno-pravnega programa terja integriteto (nerazdeljivost) vseh posameznih kraljestev in dežel, tedaj ravno nasprotje naših narodnih želj. —

Za naš narodni program so se izrekli vsi postavno izvoljeni slovenski poslanci v vseh slovenskih deželah, tudi g. Miha Herman v Gradci; za zedinjenje Slovencev so l. 1869. štajerski Slovenci odposlali deželnemu zboru nad sto peticij od postavno izvoljenih občinskih odborov in okrajnih zastopov; pritrdilo je našemu narodnemu programu več nego 150.000 Slovencev na velikanskih taborjih; vsa slovenska politična društva so storila resolucije v smislu narodnega programa; vse slovensko časopisje je vsaj dozdej stalo na stališči narodnega programa. Ako v čem, smo v tem programu bili edini vsi Slovenci.

Čemu se nam zdaj hoče podirati? Čemu na mestu tega, kar je ves slovenski narod

spoznal za pogoj svojega obstanka in razvitka, skušamo postaviti nekaj novega, katero, da-si novo, vendar nij dobro. Ta poskus se nam zdi nevaren in bode vodil k največjemu razporu.

Sicer pa tudi dozdej še ne vemo, kdo je pristopil izmed opozicije državno-pravnemu programu. Kaže se, da edino ona stranka, katere glasilo je „Vaterland“. En del iskrenih katoličanov na Avstrijskem od tega programa nič neče vedeti.

Na Češkem in Moravskem so se Čehi naravnost proti njemu izrekli. Weiss-Starkenfels pa in njegovi nemški pajdaši nam nijso merodajne osebe, da bi mi njim na ljubo žrtvovali svoje narodno pravo in si zanje prste opekali v vsem.

Toliko v sporazumljenju. O priložnosti bomo dokazali, zakaj se Slovenci ne morejo poprijeti programa državno-pravne stranke, ako si sami nehte podpisati mrtvaški list.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 15. maja.

Klub **galiških** poslancev je v konferenci 10. t. m. sklenil, izvoliti centralni volilni odbor 20 udov, od katerih bode 11 v Lvovu agitacijo za vzhodno Galicijo, 9 v Krakovu agitacijo za zapadno Galicijo vodilo. Obema odboroma je pripuščeno, druge volilce v odbor sprejeti. Potem so zbrani poslanci po večini glasov izrekli, da je po njihovem mnenju koristno, pri sejah direktnega državnega zbora udeležiti se. — V drugem shodu volilcev je dr. Smolka ostro obsojeval centralistično stranko, katera je kriva vednega boja vseh proti vsem. Smolka dalje povdarja potrebo, da morajo vse narodne stranke so-

Listek.

Muhasta pisma.

I.

Čudno, jako čudno se mi dozdeva, da je toliko ljudij na Kranjsko-Slovenskem, katerim se za malo zdi, da je tist grof Aleš Auersperg, ki gotovo nij več studiral, nego drugi, ki nijso grofi, postal in ostal že toliko časa c. kr. deželni načelnik. V našem razsvitljenem času, v katerem je vsaka vednost za tak velikanski korak napredovala in še napreduje, so se tudi umni kmetovalci zadosta prepričali, da je posebno pri živalih in njihovej reji odločilen vzlasti rod, in da je mürzthalsko plemo tisočkrat bolje, nego naše, in da se sufolska praseta v vsakem obziru odlikujejo od hrvatskih. Kaj čuda torej, da je tudi turjaško plemo posebno dobro za visoke, zaupanja vredne službe. Pruski in drugi principi so vsi rojeni vojskovodji (in tudi pri nas so sinovi „prvakov“

že zavoljo očeta prvaki). — Grof Aleš Auersperg je torej najbolj sposoben, Slovence na kisli vodi požirati, ker so že njegovi starodavni očaki Slovincem-tlačanom kožo drli in ...

Pardon! čestita, draga gospica! oprostite, da sem tako prozaičen, sedaj, ko je pomlad tukaj, vesela zelena pomlad. Vsaj že gorki jug osuševa obrastene oboke naših gora, in sočnato perje belih bréz ob podnožji planin razveseljuje oko s svojo mehko, bliščečo barvo; v zakotji majó visoke hoje svoje vrhove, s katerih se odlikuje v jasnem pomladnem svitu rumenkasta omela. Po ravnem polji pa se ziblje mlado žito v gorki sapi, in ob strugi potoka, ki pomika počasi svoje vali čez daljno raven, otrsajo vrbe rumeno mačevje, — povsed novo življenje, nova radost. In ptički, veseli ptički! Tu brlizga sivi cikovec v vrhu cvetoče jelše, tam žvrgoleva škrjanec nad zeleno njivo; tu prežvižguje zlati kobilar, tam čvrči pisani cizek, — vse — oj vse se radostno oglaš.

In Vi, gospica, se svojim poetičnim črnim očesom gledate ta vzorni kras, in Vaše blago srce si slika ves beli svet v tako jasnih barvah, kakor jih razpolaga pomlad pred Vami, kadar sedite na holmu nad deročo Savo, ter sanjate prebirate vse pesmi porednega Mirza-Scaffy-ja. Da, skoro razsrdeni, ga spuščate z rok, svojega ljubčka, ko ugledate zaničljivo poredno sliko o perzijskih popih in kosmatouhih škrlatovcih, ki nijso samo Perziji lastni, — da to je disonanca v milej pomladnej pesni. Vam so podarile rojenice blago čuteče srce, — ali ne veste, da to ne vodi k sreči, ali ne veste, da rodi vsak ideal britki sad spoznanja?

Pa nikar ne bodiva sentimentalna, nego hvaležni bodite blagim ženam rojenicam, da so Vas tako obdarovale, saj nij vsak tako srečen. Meni so dale pero in jaz ga darujem Vam.

Grofu Alešu Auerspergu pak so položile v zibel zraven grofovske krone še

lidarno postopati, ako tudi niso v vseh točkah ene in iste misli. Le tako bode mogoče ustavljati se pretečemu centralizmu.

V **ogerski** poslanski zbornici je Iranyi vlado interpeloval zavoljo suspendiranja bankine akte. Finančni minister Kerkapolyi precej odgovarja: „§. 20. ogersko-avstrijske trgovinske pogodbe pravi, da delniško društvo, ki hoče svoje delovanje na polje druge državne polovice razširiti, treba za to dovoljenja dotične državne vlade. O sami modifikaciji pravil že obstoječega podvzetja paragraf ne govori; vendar je logično, da ima v to tudi ista norma veljati. V tem smislu je avstrijska vlada zaradi narodne banke vprašala ogersko vlado, katera je odgovorila, da bode Ogerska tudi po nameravani modifikaciji bankinih aktov v dozdanih razmerah ostala, torej proti dotični naredbi dunajske vlade nič ugovarjati nema.“ Iranyi prosi, to reč za jutri ali pojutranjem na dnevni red postaviti. Finančni minister Kerkapolyi sklicuje se na hišni red in zahteva takojšno rešenje. Zbornica nam pritrди. Iranyi potem izreče, da je z odgovorom Kerkapolyia nezadovoljen. Iz državnopravnih in narodno-gospodarskih razlogov ogerski vladi nij bilo dovoljeno, za na Ogerskem nepriznано banko se potegniti, ki niti nij sama za suspendovanje bankinih aktov prosila. Naj se le podpira tuji švindelnar na stroške Ogerske (?) Zahteva, da se ta zadeva za jutri ali pojutranjem na dnevni red postavi. Kerkapolyi replikuje: Ogerska vlada nij bankino vprašanje diskutirala ali omenila, nego samo rekla, ona ne ovira nič. Odgovor ministra se potem s 108 proti 100 glasovom na znanje vzame.

Rumuni na Ogerskem se imajo, kakor mi Slovenci, boriti za svoje narodne pravice. Po celi okrajini poprejšnega rumunskega graničarskega polka je v šolah nemški jezik učni. Ko je minister Trefort nedavno prišel v mesto Karansebes, prosila ga je deputacija tamošnje nemške kolonije, naj tudi zanaprej povsod nemški jezik ostane kot učni v šolah. Zoper to protestujejo Rumunci ter zahtevajo vpeljavo rumunskega jezika. Njih organ „Federationea“ pravi: „Rumuni v tem slučaju ne bodo molčali, kakor so militarično morali molčati, dokler so bili graničarji in od Nemcev germanizovani. V naših rumunskih šolah smo mi Rumuni gospodujoči — tukaj ne bomo trpeli azijskega magjarskega idioma, pa še manj nemškega jezika. Tukaj nam nobeden tujec nema ugovarjati in nam tudi ne bode, dokler nas vodi zavest svojih narodnih pravic.“

Vnanje države.

Ruski listi menijo, da bode imelo snidenje cesarjev v Petrogradu za Rusijo ugodne

nasledke, ker dobi Rusija tako prosto roko na vshodu. V Petrogradu biva sedaj g. Smolar znani literat lužiških Srbov, da dobi na Ruskem pomoči ka bo mogel ustanoviti za lužiške Srbe narodno tiskarno v Budišinu. Nij dvomiti da bodo Rusi podpirali to podvzetje ter pomagali s tem svojim slovanskim bratom, kateri, akoravno na vseh straneh od Nemcev obdani, se vendar vztrajno bore za svoj obstanek.

V **Rumuniji** je za premembo zopet enkrat odstopilo ministerstvo Costaforu, ki je imenovan za poslanca na Dunaji. Naslednik mu bode Lascar Catargi, ud začasne vlade leta 1866. Ministerstvo vnanjih zadev pa je prevzel Boeresco, do sedaj ud državnega sveta. Sicer pa se ta domena Hohenzollerjev ne odlikuje z družim, nego k večjemu s kako ustajo bivolarjev.

Francoska narodna skupščina se zopet snide 19. t. m. Kakor se kaže, bodo monarhisti zopet skušali izpodkopati Thiersa in republiko. Volili so poslednje dni odsek šesterih udov, kateri ima napraviti načrt za njihovo nadaljno postopanje. Nasproti pa se čezdalje bolj množijo izjave, ki terjajo razid sedanje narodne skupščine. Skoraj vse dopolnilne volitve so se vršile v tem smislu.

Na **Španjskem** je bilo pri volitvah za ustavodajne kortese izvoljenih prvi dan 308 federalistov in kakih 40 poslancev družih strank. Vse kaže na to, da izpadejo tudi nadaljne volitve v tem smislu. Na vsak način bodo imeli odločni republikanci veliko večino v novi narodni skupščini. Španjski narod je s tem prikrat v polni svobodi pokazal, kakošno vlado hoče imeti. Radikalni zarotniki permanentne komisije so šli večidel na Portugalsko, kjer je sedaj glavno zbirališče vseh vladnih protivnikov. Monarhične vlade kažejo zopet svojo miroljubnost s tem, da dajo zarotnikom zavetje. —

Italijanska zbornica poslancev nadaljuje posvetovanje o odpravi samostanov. Do sedaj je govorilo že dvanajst govornikov za in proti omenjeni postavi, a razen ministra Visconti-Venosta, ki je dobro pojasnil stališče vlade v tej zadevi, nij nobeden govornikov povedal kaj posebnega. Zbornica se je vsled tega že naveličala dolgih govorov. Vpisanih je sicer še trideset govornikov, a sklenila se bode najbrže glavna debata v kratkem. Živahnejši razprave pa bodo pri posameznih točkah omenjene postave, posebno pri odstavku II. ki zadeva odpravo hiš redovnih generalatov. 30—40 poslancev desnice je baje sklenilo, glasovati z levico zoper vladni predlog, ker se jim zdi preveč polovičarski. Po tem takem bode težko sprejet, ako se gospodje desničarji v zadnjem trenutku zopet ne premislijo. Po deželi pa se množijo de-

monstracije za popolno odpravo. V Neapolu je bil 11. maja napovedan shod zaradi tega, katerega je pa prefekt prepovedal. Ker radikalni listi vsled tega zelo razdraženo pišejo, je bil 12. t. m. glavni urednik lista „Capitale“ zaprt. Ne ve se še, kako stvar izpade, vsakako pa je želeti, da se to vprašanje, katero dela Italiji toliko preglavice, pošteno reši. Avstrijski škofje so poslali Andrašiju adresse, ka naj stori v tej zadevi diplomatske korake v Rimu. A Andrašij jim na to nij odgovoril, nego je prijavil v „P. Lloyd“, da se mu zdi postopanje italijanske vlade povsem korektno.

Na **Pruskem** je odstopil minister trgovine grof Itzenplitz. Naslednik mu bode Achenbach, ki je bil do sedaj tajnik v ministerstvu trgovine. To spremembo so pruski listi že več časa napovedovali, ker je bil Itzenplitz pri znanih barantijah poslanca Wagenerja hudo kompromitiran. Sedaj pa je pripravljavno preiskavanje proti Wagenerju dokončano in začela se je disciplinarna preiskava. Vsled tega je moral odstopiti tudi Itzenplitz, izgled ministerske nepoznanosti in zanikarnosti. Žaloval baje ne bode nihče po njem. Odstopil pa je baš v pravem času, ker bode zbornica poslancev sedaj dovolila 120 tolarjev za izdelavo pruskih železnic, kar bi se sicer ne bilo zgodilo.

Dopisi.

Iz Koroškega 11. maja. [Izv. dopis.] Že dolgo poprej, ko so se po Ljubljani razne govorice glede novega škofa razlegale, se je na Koroškem in posebno v glavnem mestu povsem z veliko odločnostjo trdilo, da dobode Kranjska novega škofa v osebi g. dr. Valentin Müllerja, tukajšnega korarja in prošta, ki je ob enem vodja knezoškof. semenišča, ud deželnega šolskega sveta, in vodja družbe sv. Mohorja.

Imenovani gospod je dobil pretekli teden poročilo, da naj takoj na Dunaj pride ter se cesarju predstavi, ker bode postal knezoškof ljubljanski. Po sprejetji tega naznanila se precej odpelje ter na Dunaji prosi, da se mu ova slavepolna ali vendar le, posebno pri sedanjih okolščinah, težavna čast ne podeli. Prišel je že zopet nazaj in pripoveduje se v dobro podučenih krogih, da se mu je posrečilo odvrniti za sedaj ovo stopinjo. Ker je pa vendar le mogoče, da se končno vladi po mnogem iskanji, najbolj prilična in najugodnejša osoba g. Müller

„corpus juris“ in „peti dijetni razred.“ Vse to pak isti c. kr. Aleš daruje nam pohlevnim Slovincem, to je svoje vednosti iz družega daru rojeni — in to je malo. — Krono in diete pa Auersperg hrani sebi. In kaj bi bila postala vendar ta slavna mladika še bolj slavnega rodu, ko bi je čarobne žene ne bile tako ocepile. Naš grof bi kot hrabri lejtnant pri ulajnarjih v kakem mestici mučil svoje rekrute, dolgočasil sam sebe v dimnatih kavarnah, zapravljal bi svoje groše pri šampanjci, ali jih pa pušil v podobi regalia media v zrak, in marsiktero lepo oko bi gledalo za njim, kadar bi korakal z ostrogi in sé sabljo rožljaje po filisterski mestni promenadi. Saj Vi sami veste, kako interesanten je vsak lejtnant, posebno pri konjkih, ako ima grofovsko krono v perilo všito. In ko bi spolnil naš Aleš svoj soldaški tek, to se pravi, kadar bi ga jeli judje pritiskati, tako, da ne bi vedel ni kam ni kako, bi si izbral hčerko kakega bogatega židovskega bankierja, in on bi jej dal črveno grofovsko krono, ona pak njemu

plesnjev srebrnjake; — ostalo pak je molčanje. Zgodovina namreč bi molčala, le kaka malomestna „chronique scandaleuse“ bi morda vedela mnogo pripovedovati o njem ali o njej — kakor je že tek sveta.

Gospica! Ali Vam je žal, da grof Aleševa osoda nij taka; da ta energični mož suče pero, mesto sablje, da strelja le plahouhe slovenske zajce, mesto da bi branil domovino nasilja ljutih sovragov?

Oh — saj dobro vem, da Vam nij žal. Vam je enako, kdo sedi na prvem mestu v naši domovini, ker veste, da dobrega nij kmalu pričakovati. Pa vsaj veste tudi, da moč ideje vse premaga, in da ga nij jekla, nij plamena, ki bi zatrl in udušil misel, katera se polasti na kratk brezbrojnih duhov.

In ako pomislimo svetost naše ljubavi do domovine, svetost narodnega čutja, mora se nam v istini jako smešno dozdevati, da si kdo domišlja, z enim samim imenom mnogoletno duševno delo zatreti. To bi moral biti orjak, kakor mu ga nij enacega; a ne otrok, ki se veseli zlate igrače v gumb-

nici, in ki iz hvaležnosti obližuje črevlje gospodu, ki ga je tepel. In taki ljudje nas hočejo osrečiti!

Kaj ne, gospica, to niso premišljevanja za lepi solnčni dan zlatega majnika! A vendar se nenadoma polastijo srca in glave, in potem nij čudo, da vlada tam mesto radosti zagrizena tuga.

Oprostite, da sem Vaše blago srce obtežil s tako nelepno sliko. Vrzite moje pismo z Alešem vred v papirnico — saj čez nekoliko časa bodo to storili z grofom samim, — in odprite svojega Mirza-Schaffy-ja, ter berite slavošpev Hafisin. In ako se Vas polasti kak tožni čut, da niste Vi ona srečna Hafisa, in ako Vam pride nenadoma misel, zakaj nijsem jaz takov slaven poet, potem, gospica, bom gotovo najsrečnejši človek; in v spominu na Vaše krasne oči, s katerimi morate očarati vsakoga, bom pozabil plemenitega Aleša, ter potovaje po širokem gozdu, kjer „med borovjem temnim mlada breza raste,“ bom sanjal le o Vas, ki ste tako daleč — daleč.

Baptista.

dozdeva, zato vam hočem tu v kratkem popisati ovega moža.

G. Müller pri narodnih Slovencih nij ravno v slabem spominu, on si ve ohraniti simpatije našincev, kar mu kot rojenemu Slovencu nij teško; mimo tega je tudi kot odbornik in predsednik družbe sv. Mohorja marljiv ter na ta način gotovo mnogo koristi duševni omiki in razbuji našega naroda, če ravno ne moremo trditi, da bi bil on uzrok ogromnemu številu družbenikov. Nasprotno je pa tudi pri vladi priljubljen in njej popolnem ugoden. On ravno nij prijatelj nemških centralistov ali tudi posebno nasproten jim nij. Slovenščini, ki se iz novega v semenišči med bogoslovci samimi kaj krepko goji, nij ravno neprijatelj, ali tudi podpira je ne kaj posebno.

Ob kratkem: gosp. Müller, ko bi šel v Ljubljano in po nekoliki skušnji gotovo prepričan, da je ljudstvo narodno, da se duhovščina — skoraj brezizjemno — narodnega programa drži in da v zvezi z drugimi narodnjaki tudi le duševno in gmotno razbujaja lastni narod, iz katerega je povzeta, srčno želi in pospešuje, bil bi gotovo izprevidel, da je treba narodni duhovščini, katoliškemu in se narodnih pravic držočemu ljudstvu le narodnega pastirja, ki mimo katoliških zadev tudi pozna in čisla narodne težnje in duševni napredek. Skoraj da smo prepričani, da bi potem majhena, ne vedno dobra, neodločnost zginila in Kranjska bi bila menda zadovoljna imeti tacega glavarja.

Prepričani smo, da g. Müller sam spoznava, kako potrebna je ravno odločnost v taki stópinji in to posebno v sedanjem času. Mož, ki je mimo tega zelo učen, visokočislun in kaj prijaznega vedenja, se, ako se mu bode sedaj posrečilo, odvrniti težavno (? Ur.) ali vendar le lepo čast, gotovo ne more na veke izogniti škofove mitre. Čislati moramo moža že zaradi tega, ker se je časti, ki ne doleti vsacega, odpovedal in jasno dokazal svojo nesebičnost in to z mnenjem, da imade Kranjska gotovo enako zaslužene možake, katerim se naj na občno zadovoljnost in hvalo slovenskega naroda podeli ova čast.

Iz Kamnika 14. maja. [Izv. dop.] Kakor po drugih mestih je tudi pri nas navada, da se v meseci maji opravljajo šmarnice. Pri tej priložnosti se je poprej tudi vsako leto cerkev okinčala. Postavili so vanjo zelena drevesca in naše dekleta so napravile banderca z narodnimi barvami, katera so se na drevesa nataknila. Letos pa se je našemu na slabem glasu stoječemu in bralcem vašega lista znanemu dekanu Križaju, vulgo Jurju Mohontu drugače dobro zadelo. Ker narodnih barv terpeti ne more, je tudi cerkev pustil rajše neokinčano. To revče, katero si ne upa človeku naravnost v oči pogledati, ki hodi po mestu osamljeno kakor deseti brat brez vsakega prijateljstva z našim meščanstvom, ki je slab pridigar, slab pevec, da si mora vsak človek z zdravimi ušesi zamašiti jih, se nam zdi, kakor da bi bilo prišlo k nam, iz polnega korita, dobre dekanske službe sititi se, ne pa krščansko ljubezen oznanjevati. To je lep kristjan in duhovnik, le zato ne pusti cerkve olepšati, da mu nij treba tako zoprne mu narodne zastavice gledati!

Iz Belgrada 10. maja [Izv. dop.] Naš minister Ristič je na Dunaji z avstrijsko-

ogerskimi diplomati imel posebno živотно pitanje za Srbijo rešiti, namreč pitanje o srbski železnici. Prej sem že v vašem listu omenil, da si naša vlada prizadeva dogovoriti se o tem z Avstrijo in Turško, da se naša železnica, ki se ima zidati, zveže na avstro-ogerski strani s kikindsko-peštansko, na turški strani pa pri Aleksinci ali pri Jankovi Klisuri. Pravijo, da je naš minister z Avstro-Ogersko dogovor srečno izvršil in da je dobil zagotovilo, da naša monarhija tudi Turkom glave zvedri. To je čisto naravno, ker ako se iz Ogerske naredi skozi Srbijo proti Solunu železna cesta, ne bode samo Srbiji, nego morda še več avstro-ogerski trgovini koristila. Avstrija dela torej na svoj prid, ako nas podpira. — Naša vlada dela med tem vse priprave za železnico. Izposlani so inženjerji, da našo progo trasirajo. Dalje je vlada stopila v dogovor z dvema društvi zaradi zidanja železnice in sicer z enim francosko-ruskim in enim angleškim društvom. Prihodnji narodni skupščini bode na mizo prišel končni predlog. Tako bomo tudi v tem velik korak naprej storili.

Zopet je prestal izhajati izvrsten naroden tukajšen časopis „Branik“ iz uzrokov, katerih je boljše da jih ne omenjam, ker nijso veseli.

Na dunajski svetovni razstavi nij Srbija z ničem zastopana. Vendar nameravajo mnogi trgovci v Beč potovati na razglede kulture.

Vreme je pri nas neprestano premenljivo. En čas dež gre, en čas solnce sije. Včeraj smo imeli silno ploho z gromom.

Domače stvari.

— (Iz Gorice) se nam 14. t. m. poroča sledeča jako zanimiva novica: „Sekejski chef Fiedler se je denes pripeljal v Gorico ter je začel tukajšnjo realko in gimnazijo pregledavati. To je v teku petih mesecev že drugi izredni ministerski komisar, ki naše šole preiskuje. Kaj ne, Stremayer nas posebno ljubi! — Ali je pa pri nas toliko gnjilobe, da je niti energični Wretschko zadnjič nij mogel izrezati?“

— (Ljubljanski porotniki.) Vsled reklamacij g. P. Grasselli-ja in dr. Vošnjak-a je bilo pet nepostavno med ljubljanske porotnike vpisanih (med temi tudi dr. Keesbacher) iz listine izbranih, osem pa nepravilno izpuščenih narodnih (med njimi gg. dr. Ambrožič, dr. Pavlič, prof. Valenta itd.) med ljubljanske porotnike vpisanih. Ali se je razen „Sl. Narod-a“ še kateri drugi ljubljanskih slovenskih časnikov briga za imenik porotnikov; nam nij znano.

— (Dr. Ant. Arko) pride v bolnico v Ljubljano za sekundarija.

— (Študentske štipendije.) Uradna „Laibacher Ztg.“ razglasa 29 štipendij, katere se bodo s pričetkom 2. semestra 1872/3 dijakom v Ljubljani podelile.

— (Od Jeruzalema na slov. Štajerskem) se nam piše 14. t. m. Včeraj popoldne je šla tukaj toča, debela kakor koruza. Škoda je majhena, pa ljubše bi nam bilo, da nij nobene. Kako je v gornjih krajih, še ne vemo, dozdeva nam se pa, da je šla tudi tam, ter naredila več škode kakor pri nas.

— (Iz Novega mesta) se nam 14. poroča: Včeraj smo imeli tukaj vihar in točo.

Škode je precej veliko v vinogradih in po vrtilih. Kako daleč je toča segla, poročevalec ne ve.

— (Nesreča.) Na ljubljanskem kolo-dvoru je predsinočnem mašina železničnemu služabniku obe nogi odtrgala.

— (Iz Kroke) se nam 14. maja piše: Denes dopoldne nesla je mati štirih majhenih otrok, svojemu možu, ki je streho delal, skodlje. Ko pride na gank, kateri je bil 3 do 4° od tal in že star, se odtrgajo razgnjiti tramovi in pade žena globoko. Takoj so jo z zakramenti za umirajoče prevedeli in pravijo, da bo težko še ostala pri življenji.

— (Iz Celja) se nam piše 13. maja: V nedeljo je bilo tukaj na povelje ces. kr. okrožne sodnije zaprtih več meščanov, kateri so v preiskavi zavoljo zločinstva posilne nečistosti in oskrumbe. Med zaprtimi je tudi med. dr. W.....r. Ti možje so zapeljevali 10 do 12 letna šolarska dekleta. Ta škandal se je že dalje časa godil, predno nij eden učiteljev po naključbi stvar zasledil. Tudi en oficir je zapleten v preiskovanje. Čudno je, da oficir še nij v zapor dejan v tem, ko so civilni zločinci že vsi zaprti.

— (V ormuškem okraji) — tako se nam piše — so pri volitvah velikega posestva v okrajni zastop zmagali nemškutarji s 30 proti 28 glasovom. Da nijso narodnjaki zmagali, tega so krivi, vsaj po večjem, inteligentni Slovenci v Ormuži, ki so se za te volitve kratko malo brigali. Z dobrim vodjem na čelu bi gotovo ne bili propali. Tako meni naš dopisnik, kar se tudi nam jako verjetno zdi.

— („Novice“), kadar so v hudoletnih stiskah, kličejo na pomoč delničarje „Narodne tiskarne“, da jim naj oni pomagajo zoper ta hudobni brezbožni „Slov. Narod“, katerega vselej one napadati začno. V takih stiskah so zdaj; zato hote mistifikovati svoje bralce z nekim izmišljenim „Poslanim delničarjev narodne tiskarne“, kateremu se na čelu pozna, da so ga morali spisati le kebrolovni mameluki „Novic“, če ne pratkarsko pero. Kajti strah, da bi kako narodno podvzetje že v prvem letu ne neslo saj poštenih prvaških 10 do 20%, nahaja se le v onih krogih, katerih geslo je že od nekdaj bilo: Ta je prva. Uredništvo „Novic“ pa je najmanje poklicano, o pristojnosti pisave soditi.

— (Narodna žaba,) tudi „Bren-celj“ imenovan, je te dni prikvakala iz tiskarne Blaznikovih dedičev. Zapopadek lista in tisk sta vredna eden drugega, oboje — umazano.

Razne vesti.

* (Boj za devojko.) V „Glasu Črnogorca“ beremo sledeče: Jedna srbska devojka, po imenu Milja, rodem iz Kuča, služila je pri Turčinu, dervišu Efoviču. Derbiš jo je hotel prodati enemu binbaši za 4000 grošev in s silo jo poturčiti. Devojk je slišala pogovor med njima, te reče potem dervišu: „Nij sam ja Arabkinja, da se prodajem, niti ču se turčiti.“ Na to se derviš razljuti in siroto Miljo tepe. To izve pop Zarija in Andrija Smokovac, pa pošljeta jedno ženo po deklico. Ko pride, vprašata jo, ali jo res silijo poturčiti se, ter jej potem svetujejo, pobegniti od derviša in se skriti v krščansko cerkveno hišo. Ko so Turki izvedili, da je deklica v cerkveni hiši, prihromeli so z orožjem, da bi jo izveli. A Srbi, na čelu jim Smokovac tudi pograbe orožje in deklico branijo. Do polnoči je boj trajal, nazadnje so Srbi zmagali in deklico spremili v Zeto, kjer je varna.

* (Prince Iturbide.) Iz Pariza se javlja smrt od cesarja Maksimilijana adoptiranega princea Iturbide, sina Don Avgustina I., cesarja meksikanskega. Časniki so sicer tega veliko skušenega meksikanskega princea že večkrat umreti pustili, resnično pa je umrl še le 8. t. m., 48 let star. Kakor znano, prišel je ta potomec Montezumas-ov, potem ko so cesarja Maksa vstrelili, brez vse pomoči v Pariz in je tam v Rue Courbevoie šest do osem mesecev gostilnico z javnim plesiščem združeno imel. Moža, ki bi bil, ako bi to bila srečnejša osoda hotela, vladar velikega ljudstva postal, bilo je tedaj večkrat slišati, kako je svojim gostom, ne iz najfinerih stanov, melanholično rekal: „Renouvez vos consommations, Messieurs!“ Zadnja leta se je premožnost revnega princea zboljšala, tako da je mogel v zmernem blagostanju živeti; dve, trikrat na teden obiskaval je s svojo gospodinjjo, ki mu je tudi v času sile zvesta ostala, jedilnico v Rue Brongniard v petem nadstropju, katero je oskrbovala mulatinja, Lisette Jobert. Obed nij bil drag, — 1 frank 40 centimes, z vinom vred. Vsa družina male restavracije je imela do princea najvišje spoštovanje. Nekateri so ga imenovali „Monseigneur“ in ako ga je gospodična Jobert zeló z „Sou Altesse“ nagovorila, spreletel je ponos njegovo fiziognomijo. Bil je pa prepričan, kakor se je po obedu pogosto od njega slišalo, da bo nekega dne v Meksiko se vrnil in zopet svoje pravice dobil.

Narodno-gospodarske stvari.

— Bankina akta je tedaj suspendirana. „W. Z.“ razgláša 14. maja cesarski ukaz od 13. maja, s katerim se z ozirom na §. 14 osnovnih postav o državnem zastopu od 24. dec. 1867 §. 14 pravil privilegirane avstrijske nacionalne banke spremeni. Nacionalna banka se pooblašča, menjice eskomptovati ali na efekte praviloma posojevati, ne da bi glede zneska bankovcev, kolikor v ta namen izdaje, bila vezana na svoto, katera je v 2. odstavku §. 14 bankinih pravil postavljena. V tem ukazu nij povedano, do katere svote sme nacionalna banka povišati število papirnatega denarja. Ako hoče, sme tudi 100 ali 200 milijonov gold. v bankovcih izdati. V narodno-gospodarskem oziru se suspendiranje bankine akte ne da dobro zagovarjati. Kriza na dunajski borzi morebiti tudi vsled tega čina ne bo odpravljena; nasproti pa je hudo poškodovan državni kredit, kar se že kaže v vednem padanju državnih obligacij in v povišanem ažiji. Profit imajo samo akcionarji nacionalne banke, katerih delnice so za 20 gold. višje poskočile.

— Stanje setev, vinogradov in sadja v Banatu po „Pančevu“ nij tako slabo, kakor se je bilo bati vsled poslednjega snega in mraza. Mraz je na mnogih mestih vegetacijo ustavil in cvetje na sadnem drevju poškodoval, tudi repica je pozebla. V Pančevu je mraz pozitivno škodo naredil v vinogradih; isto se poroča iz Vršca in Bele Cerkve. Iz Sombora se piše, da je vreme jako hladno bilo, pa da nij škodilo setvam, katere v obče dobro stoje. Iz Segedina se poroča, da je bilo mraza, pa da nij učinil znatne škode. Iz V. Bečkereka javlja se, da je mraz setve posmodil, osobito pak repico. V Kikindi in okolici bil je hud mraz, kateri je jako škodil repici in vinogradom.

Tuji.

15. maja.

Europa: Ruard iz Bleda. — Potočnik iz Kroke. — Baumann iz Stutgarta.
Pri Elefantu: Toman iz Dunaja. — Kavrič, Prebiv iz Nove vasi. — Abrem iz Istre. — Pire iz Trsta. — Grofica Pač z družino iz Ponoviča.
Pri Maliči: Fink, Srečko iz Grada. — Širmhofer iz Napulja. — Hirš, Majer iz Dunaja.

Dunajska borska 15. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	66 gld. 50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	71	50
1860 drž. posojilo	96	—

Akcije narodne banke	942	—
Kreditne akcije	288	—
London	111	—
Napol.	8	95
C. k. cekini	—	—
Srebro	110	25

Viljema Maager-ja na Dunaji.

Od prvih medicinskih avtoritet preiskano, priporočeno in zapisano kot najčistejše, najboljšo, najnaravnejšo in priznato nauspešniše zdravilo za **bolezni v prsih in plućah**, za škrofule, lišaj, gnojne bolečine, izpuške na koži, otekle bezgalke, slabotnost itd. se dobi pravo — steklenica à 1 gld. — ali v moji fabriški zalogi: **Dunaj, Bäckerstrasse Nr. 12**, ali v najbolj renomiranih lekarnah in specerijskih štacunah monarhije, tako med drugimi pri teh-le firmah: **Maribor:** J. D. Bankalarijeva vdova, A. W. König, lekar; **Gradec:** Ertl & Krepesch, D. Sigmund, M. Seiner, F. X. Seeger, trgovci, V. Grablowitz, lekar; **Celje:** F. Janesch, trg.; **Judenburg:** J. Postl, trg.; **Celovec:** Dr. P. Hauser-jevi dediči, A. Beinitz, F. Erwein, lek.; **Ljubljana:** Eggenbergerjeva vdova, Ot. Schenk, lek. P. Lassnik, M. Golob, trg.; **Ptuj:** G. Karagyena, A. E. Reithammer. (199—15)

Menjavnica „Wiener Commissions-Bank“, Schottenring Nr. 18, razpošilja dobitne liste (Bezugs-Scheine)

na sledeče razpisane gručé srečk, in se morejo te sestave iz tega razloga najkoristnišim prištevati, ker je vsakemu posestniku takšnega dobitnega lista mogoče, vse glavne in postranske dobitke sam zadeti in razen tega obresti 30 frankov v zlatu in 10. gld. v papirju uživati.

Gruča A. (16 ždrebanj na leto.)

Mesečni obroki à 10 gld. Po vložbi zadnjega obroka dobi vsak deležnik sledeče 4 srečke:
1 5perc. državno srečko po 100 gld. od 1. 1860. Glavni dobitek 300.000 gld., z odkupno premijo potegnene serije 400 gld. a. v.
1 3perc. c. turšk. državno srečko 400 frank. Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov gotovega zlata.
1 vojvod. Brunsviško srečko 20 tolarjev. Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsakega pridržka.
1 Insbruško (tirolsko) srečko. Glavni dobitek 30.000 gld.

Gruča B. (13 ždrebanj na leto.)

Mesečni obroki à 6 gld. Po vložbi zadnjega obroka dobi vsak deležnik sledeče srečke:
1 3perc. c. turšk. državno srečko 400 frank. Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov gotovega zlata.
1 vojvod. Brunsviško srečko 20 tolarjev. Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsakega pridržka.
Sachsen-Meiningska srečka. Glavni dobitek 45.000 gl., 15.000 južnonemške veljave.
Potem dobitne liste na peti del, 5perc. drž. srečke 1. 1860. Mesečni obroki à 6 gl.
Potem dobitne liste na cele državne srečke 1. 1864. Mesečni obroki à 10 gld.
Potem dobitne liste na pol državne srečke 1. 1864. Mesečni obroki à 4 gld.
Potem dobitne liste na pol ogerske srečke. Mesečni obroki à 3 gld.
Potem dobitne liste na Brunsviške srečke 20 tolarjev. Mesečni obroki à 2 gld.
Potem dobitne liste na Insbruške srečke. Mesečni obroki à 2 gld.

Razen tega prevzame borzna pisarnica in menjavnica „Wiener Commissions-Bank“ vse kakor koli imenovane bankine, menjične in borzne opravila.

Potrjene menjice in priporočila se na vse velike mesta v Evropi in v Ameriki po najnižji ceni razpisavajo. — Naročila na tukajšnjem mestu in iz pokrajine se naglo, gotovo in natančno izvršujejo, in po borzni pisarnici nakupljene menjice in vrednosti se oziroma na vsakokratni položaj denarskega tržišča po najbolj dobrokupnih pogojih dajejo. Opraviški prostori so vsak dan od 9. ure dopoldne do 6. ure zvečer brez prestanda odprti.

Vnanja naročila se natančno in tudi na povzetje izvršujejo. Zapisniki vzdigatev se po vsakem ždrebanji franco zastoj razpošiljajo. (80—24)

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismo poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Killisch**, Berlin, Luisenstrasse 45. (255—54)
 Pričujejoče ima čez tisoč bolnikov v ozdravljenji.